

תזכיר חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס'...) (הסרת חסמים בתחום היבוא), התשע"ה-2015

א. שם החוק המוצע:

הצעת חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' --) (הסרת חסמים בתחום היבוא), התשע"ה-2015

ב. עיקר החוק המוצע והצורך בו:

מוצע לתקן את חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן – "החוק"), או "חוק ההגבלים העסקיים") בהתאם להמלצת הוועדה להגברת התחרות והסרת החסמים בתחום היבוא (להלן – "הוועדה") מיום 11.11.14, אשר אומצה בסעיף 12 להחלטת הממשלה מס' 2318 מיום 1.12.14 (קיבלה תוקף ביום 11.12.14).

ליבוא ישנה חשיבות רבה כמחולל תחרות במשק הישראלי. נפוצים שני מסלולי יבוא עיקריים: יבוא "רשמי" ויבוא "מקביל". בדרך כלל, יבואן של סחורה מתקשר בחוזה עם היצרן המקורי, והיצרן מעניק לו מעמד של יבואן רשמי של מוצריו. לעתים קרובות היבואן הרשמי גם מקבל במסגרת ההסדר עם היצרן הזר בלעדיות על הפצת מוצרי היצרן בישראל. לעומת זאת, יבואן מקביל אינו קונה את הסחורה ישירות מן היצרן המקורי אלא בדרכים אחרות, למשל מעודפי מלאי של מפיצים של היצרן במדינות אחרות, או מרשתות קמעונאיות. התחרות מצד היבוא המקביל היא בעלת משמעות רבה, בעיקר בהיבט התחרות על המחיר. כך, למשל, יבוא מקביל יכול להזיל מחיר לצרכן, בנסיבות מתאימות, על ידי ניצול הזדמנויות לארביטראז' בינלאומי – כלומר היבואן המקביל קונה סחורה בשווקים שבהם המחיר שגובה היצרן הבינלאומי נמוך מזה שהוא גובה עבור סחורה המיועדת לשוק הישראלי, או עודפים מסיטונאי גדול בעל כוח קניה משמעותי. רכישת המוצר במחיר המוזל עשויה להתגלגל, בתורה, לצרכן הישראלי. התחרות מיבוא מקביל אף עשויה להיות מקור התחרות העיקרי על ליבו של הצרכן מקום שבו מסיבות שונות לא מתקיימת תחרות בין-מותגית עזה ויבואן רשמי מחזיק בכוח שוק ביחס למותגים שהוא מייבא.

תכליתו של תיקון החוק היא למנוע פגיעה בתחרות בדרך של סיכול או צמצום התחרות מיבוא מקביל על ידי היבואן הרשמי של טובין. כך, למשל, הוועדה מצאה כי יבואנים רשמיים עלולים לנקוט בפרקטיקות שתכליתן למנוע גישה של יבואנים מקבילים לערוצי ההפצה הקמעונאיים, תוך ניצול לרעה של כוח השוק המצוי בידיהם. כאמור, יבואן רשמי עשוי להחזיק בכוח שוק ביחס למותגים שהוא מייבא גם אם הוא אינו בעל מונופולין בשוק המוצר הרחב יותר, ונתח השוק שלו נמוך מ-50%. בהתאם, מוצע להחיל על יבואן רשמי איסור הדומה לאיסור הקבוע בסעיף 29א לחוק, שעניינו ניצול מעמד לרעה על יבואן רשמי בכל הנוגע לפעולותיו ביחס לתחרות מיבוא מקביל. יובהר, כי אין מטרתו של התיקון להסדיר את מישור היחסים שבין היבואן הרשמי לבין היצרן שאין עניינם בהפרעה לתחרות מיבוא מקביל. כך, למשל, התיקון כשלעצמו אינו אוסר על הסדר בלעדיות ביניהם, שלפיו היצרן מתחייב כלפי היבואן הרשמי שלא ימכור ליבואן רשמי אחר, כל עוד ההסדר אינו מהווה הפרה של הוראות לפי חוק ההגבלים העסקיים.

ג. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים:

יתוקן חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 כאמור בתזכיר זה.

ד. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, תקנים במשרדי הממשלה וההיבט המינהלי:

אין.

ה. להלן הנוסח המוצע:

תזכיר חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' --) (הסרת חסמים בתחום היבוא), התשע"ה–

2015

הוספת 1. בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח–1988¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 29א
סעיף לחוק העיקרי יבוא –
ב29

"29ב. ניצול מעמד (א) בלי לגרוע מן האמור בסעיף 29א לחוק זה, יבואן רשמי של
לרעה של טובין לא ינצל לרעה את מעמדו בשוק באופן העלול להפחית את
יבואן רשמי התחרות בעסקים מיבוא מקביל של הטובין.
וסמכות (ב) ראה הממונה כי כתוצאה מהתנהגותו של יבואן רשמי קיים
למתן חשש לפגיעה משמעותית בתחרות מיבוא מקביל, רשאי הוא לתת
הוראות ליבואן הרשמי הוראות בדבר הצעדים שעליו לנקוט כדי למנוע את
בעניינו הפגיעה. על הוראות הממונה לפי סעיף זה יחולו סעיפים 30(ד)–(ח),
בשינויים המחויבים;
בסעיף זה –

"יבוא מקביל" – יבוא של טובין המיוצרים על ידי יצרן מחוץ
לישראל על ידי מי שאינו יבואן רשמי;

"יבואן רשמי" – מי שמורשה על ידי יצרן של טובין המיוצרים מחוץ
לישראל לייבא לישראל ולהפיץ בה את הטובין;"

תיקון 2. בסעיף 47(א) לחוק העיקרי –

סעיף 47 (א) אחרי פסקה (4) יבוא:

"(4) ניצל לרעה את מעמדו בשוק לפי הוראות סעיף 29ב, ובלבד שהוכחה
כוונתו להפחית את התחרות בעסקים מיבוא מקביל";

(ב) בפסקה (5), אחרי "עבר על הוראה שניתנה לפי סעיפים" יבוא "29ב(ב)",.

¹ ס"ח התשמ"ח עמ' 128;

תיקון 3. בסעיף 50ד לחוק העיקרי, אחרי פסקה (3) יבוא:

סעיף 50ד' "עשה מעשה המהווה ניצול לרעה של מעמד של יבואן רשמי בניגוד להוראות סעיף 29ב(א), ובלבד שהמעשה הוא מסוג המעשים שקבע לעניין זה הממונה ברשומות;

(3ב) הפר הוראה שנתן הממונה לגבי יבואן רשמי לפי סעיף 29ב(ב)."